

När vi planerade den här konferensen pågick ännu märkesåret 2009.

Vi satt här i juni och funderade på vad som händer med den tredje uppgiften och konsthögskolorna. Vi upplevde en stark samsyn mellan Sverige och Finland i diskussionen om omställningen (utvecklingen) av den tredje uppgiften. En problematisk förändring från folkbildning till entreprenörskap och innovation. Från upplysningstänkande och modernitet till ett samhälle dominerat av så kallad kreativ ekonomi.

Samtidigt är vårt sätt att arbeta med den tredje uppgiften att agera som kulturproducenter och konstproducenter: vi för ut konst i samhället som en del av vår utbildnings och forskning. Men vi är osynliga, kulturpolitiskt sett. I Göteborg är den konstnärliga fakulteten stadens största kulturproducent – men kulturpolitiskt syns inte det – statistiskt eller ekonomiskt.

Men i samband med övergången till en kreativ ekonomi ställdes mycket av det invanda på huvudet. Det finns en oro om hur man ska hantera den kreativa ekonomin, den nya tredje uppgiften.

En oro som förstärktes i och med den svenska kulturutredningen – där man antydde att det skedde en överutbildning av konstnärer i samhället. Kulturutredningen (2009) gav eko åt en annan utredning – resursutredningen som hade sagt ungefär samma sak.

En annan källa till oro var efterdyningarna efter Anna Odellfallet i Sverige. Anna Odell från Konstfack i Stockholm som iscensatte sig själv som en person på väg att ta livet av sig själv, som blev hämtad med ambulans, ”behandlad” och så småningom också åtalad för att ha utnyttjat sjukvården – men frikänd. Det finns flera andra liknande exempel som har fått politiska fördömanden på senare år och många av oss upplevde då att konsthögskolestuderande började beskrivas som en dubiös kategori personer.

Så provokationen finns där också, i samtidskonsten och i konstutbildningarna, vid sidan av den filosofiska estetiken och forskningen.

Vi kände då att vi behövde peka på den breda palett av nyttigheter som konsthögskolorna erbjuder samhället – i både Sverige och Finland. Vi behövde hitta ett sätt att kommunicera detta – och detta är ett av den här konferensens syften.

Att hävda konsten, konstutbildningarna och den konstnärliga forskningen som

- en basal existentiell grundforskning
- ett laboratorium för tänkande om visualitet, identitet, innovation;
- mycket stora kulturproducenter
- institutioner med en mycket stor internationell prestige
- ledande instanser i utvecklingen av de konstnärliga fälten
- oberäknliga och spretiga mängder av sociala innovationsprojekt, site specific projects, kreativ begåvning som levereras in till samhället och konfronterar det bestående.

Frågan var: Skulle vi kunna hitta en gemensam hållning till något som vi uppfattar som god praktik på det här området, en idé om en tillräckligt bra, kvalitativ och stor samhällsnytta, för att vi inte ska behöva oroa oss för vår situation, eller utsättas för ifrågasättande?

Vi skulle vilja hitta empiriskt och retoriskt välmotiverade sätt att berätta om den gåva, för det är det, som vi skänker till samhället. Uppmärksamma samhället på denna gåvas beskaffenhet och de förpliktelser som mottagaren medvetet eller omedvetet tar på sig om hon accepterar gåvan...

Dvs. att hantera den här kreativiteten och innovationen, den här kraften på ett sätt som tar den till vara – och kan ge någon form av erkännande åt dess upphovsmän...

Hur ser, således, den goda praktiken ut på den tredje uppgiftens område när det kommer till konstutbildningar?

Det här borde beforskas mycket mer, kanske inte utredas, utan beforskas på konstens egna villkor.

I sin tur kunde detta leda till ett bättre underlag för en samordning mellan utbildnings- och kulturpolitik i våra länder.

Johan Öberg
Konstnärliga fakulteten
Göteborgs universitet